

kérdésben alosztálya legyenek. E kérdéskör intézésére bizottságot hoztak létre, melynek tagjává választották Balázs Ferencet, minthogy lelkes híve volt az ügynek, és széles nemzetközi kitekintéssel is rendelkezett.

Balázs Ferenc személyének, egyéniségének bemutatásakor az sem elhanyagolható körülmény, hogy világkörüli útjának amerikai és ázsiai szakaszában aktív tagja, résztvevője volt az ifjúság békemozgalmának. Úti programjának fontos része volt a mozgalommal való kapcsolattartás. Nála ez nem volt elválasztható a szövetkezeti mozgalomtól, ideáloktól. Haladó, humanista felfogásának ez is részét képezte.

E két erdélyi, magyar személyiségnek van még egy közös vonása, sorukban közös elem az, hogy az utókor ismeretei és értékelése messze elmarad attól, amit megérdemelnek.

KEDEI MÓZES

UNITÁRIUSOK I. EGYETEMES TALÁLKOZÓJA 1999. AUGUSZTUS 14-ÉN

A vallás és lelkiismereti szabadság, egyházalapító püspökünk szellemében gyűltünk össze augusztus 14-én Székelyudvarhelyen, a Szejke-fürdőn. Minden idők egyik legnagyobb unitárius találkozóját tartottuk azon a földön, amelyet Orbán Balázs sírja és emléke avat számunkra szent földdé. A találkozó a következő program szerint zajlott le:

De. 10,30-tól a küküllődombói rezesbanda fújta a tohorzót.

Kezdési idő: 11 óra

1. ének: Világosság szent Atyja... (23-as)
2. Megnyitó: Kedei Mózes helybéli esperes-lelkész
3. Ünnepi istentisztelet.

Ének: Mint a szép híves patakra (189, 1 vers)

Ünnepi egyházi beszéd: dr. Szabó Árpád püspök

Ének: Szívemet hozzád emelem (185, 1 vers)

Kötődés a szülőföldünkhöz: dr. Rezi Elek főjegyző

Kötődés népünkhöz: Székely Miklós esperes

Ének: Gondviselő jó Atyám vagy (60, 1 vers)

Kötődés egyházunkhoz: Nagy László esperes

Kötődés a világ unitarizmusához: Kedei Mózes esperes

Ének: Erős várunk... (213, 1 vers)

Kötődés a kereszténységhez: Máthé Sándor esperes

Kötődés az emberiséghez: Szombatfalvi József esperes

Ének: No minden népek dicsóítsétek... (190, 1 vers)

Kötődés jövőnkhöz: Gyerő Dávid ODFIE titkár

Ima: dr. Szabó Árpád püspök

Miatyánk, áldás

Ének: Unitárius ifjúsági induló

4. Köszöntők.

A Magyarországi Unitárius Egyház nevében: dr. Murvay Sámuel, az angliai Unitárius Egyház nevében: Austin Fitzpatrick, az Amerikai Unitárius Univerzalista egyház nevében Cathy Cordes, a nyugati magyarok nevében dr. Gyarmathy György, a Magyar nemzeti Örökség és Kulturális Alap nevében Csalóközi Zoltán, a Megye Önkormányzat nevében Kolumbán Gábor, a parlamenti képviselők nevében Antal István és a székelyudvarhelyi Polgármesteri Hivatal nevében Szász Jenő mondott köszöntő beszédet.

5. Kopjafaavatás.

Az avató beszédet dr. Kisgyörgy Árpád marosvásárhelyi főgondnok, az áldást dr. Rezi Elek főjegyző mondta. Ezután a helyi Balázs Ferenc-Vegyekar és a Székely Dalegylet a Szózatot énekelte Orosz-Pál József vezényletével.

6. Ünnepi műsor.

Egyesített kórus (küküllődombói, magyarsárosi, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi és székelyudvarhelyi kórusok): 3 énekszám

Szavalat: Kómúves Kelemenné – szavalta Szalai Zsuzsanna

Székely Dalegylet: 2 énekszám

Balázs Éva színművésznő vers-összeállítása

Balázs Ferenc Vegyekar: 2 énekszám

Szavalat: Kosztolányi Dezső Európa c. versét elszavalta Ilkei Ildikó

Népdalok: Sorbán Enikő, Iszlai Borbála, Simon Edit ODFIE tagok

Tematikus népitánc-összeállítás: Csalóka együttes

7. Záróbeszéd: Balogh Ferenc kolozsvári főgondnok

8. Koszorúzás Orbán Balázs síremlékénél. A koszorúzás alatt a dombói fúvósok játszottak.

Az Egyesült Államok nagykövetének üdvözlő távirata kevéssel a találkozó után érkezett meg. Mivel a több ezer résztvevő a helyszínen erről nem értesülhetett, álljon itt az üzenet: *„Hölgyeim és Uraim! Unitáriusok Romániából és az Egyesült Államokból, Magyarországról és Európa más országaiból! Az Egyesült Államokban találkoztam unitárius-univerzalistákkal, és nemrég alkalmam volt, hogy Kolozsváron találkozzak az unitárius püspökkel, dr. Szabó Árpáddal, és el kell mondanom, nagyon meghatott az a tény, hogy közösségek között, amelyek olyan messze élnek egymástól, a testvérkapcsolat újjáéledt és virágzik mindjárt az 1989-es változások után a nehéz évtizedek ellenére, amikor mindenfajta érintkezést akadályozott az elnyomó rendszer Romániában. Megtudtam, hogy az elmúlt tíz évben a ti elképzeléseitek egy sikeres, erős és életképes testvéregyházközségi hálózattá nőtt, az erkölcsi értékekre alapozva, célul tűzvé ki, hogy Erdély térségében a különböző felekezetű és nemzetiségi népek életét jobbbá tegye. Szeretném, ha sok ilyen hálózat létezne a ti országotok és az Egyesült Államok között. Sikert kívánva Önöknek, hadd végezzem egy Thomas Jeffersontól vett idézettel, aki az Egyesült Államok harmadik elnöke volt, vallását tekintve unitárius: „Béke, jólét és az erkölcsök szoros kapcsolatban állnak egymással.”* Őszinte tisztelettel James C. Rosapepe

Az Unitáriusok I. Egyetemes Találkozóját hagyományteremtő szándékkal szerveztük meg, s hisszük, hogy amíg unitáriusok élnek Erdélyben és a világ más részein, addig Székelyudvarhelyen, a Szejkén minden év augusztusának második vasárnapján összegyűlnek, hogy hálát adjanak Istennek a megtartásért, és áldását kérjék életükre.

SIMÉN DOMOKOS

A HOMORÓDFÜRDŐI UNITÁRIUS BÚCSÚ

1999. augusztus 14-én unitárius világtalálkozó volt a székelyudvarhelyi Szejkén, Orbán Balázs kapuinál. Ez a világtalálkozó a valamikori homoródfürdői, úgynevezett „Unitárius búcsúnak” újraélesztett, kiszélesített, egyetemes unitárius világtalálkozóknak a kezdetét ígéri. A helye, a formája, a megszervezése, a lefolyása és a jellege az Orbán Balázs emlékében és szellemében is mássabb.

Jelen írásom célja az, hogy emlékezzünk meg a megszüntetett homoródfürdői néhai búcsúnkra, hogy unitárius emlékeink közül ne kallódjon el.

Orbán Balázs katolikus mintára képzelte és írta meg ennek az emléket, melyet az irodalom és a hagyomány mindig unitárius búcsúnak nevezett¹. Így ír róla: „Homoródfürdő három patak összefolyásánál fekszik, csaknem a Hargita alatt/ a Székelyudvarhely Csíkszeredával összekötő 19. század elején készített országút mellett².” A sok kereszt a katolikus vidéket jelzi. Ásványos és gyógyító forrásai a helységet átszelő Homoród bal partján vannak. A 18. század leglátogatottabb fürdője volt. A forrásokat *régtől fogva csodatevő hatásúak*nak tartották (az aláhúzás a szerzőtől). Lázár János nevű örmény 1765-ben gyógyulása emlékére Szent János tiszteletére építtette a ma is álló kápolnát, hol népes katolikus búcsúk is tartatnak. Homoródfürdő legérdekesebb korszaka aug. 16-a. Ekkor tartatik itt a ZSENGÉRE (kiemelés tőlem) nevű nagyszerű unitárius búcsú. Ugyanis a Homoród-vidéki unitárius falukban, az *újsütetből vett úrvacsora után* (?) áhítatos zsoldárokat zengve (?) faluként felsereglenek ide néhány napig (?), esznek, isznak, vigadnak (?). Ilyenkor a csendes völgy megnépesül, a bérccek kedélyesen visszhangozzák a mulatozók örömját, főként estve, a felgyújtott nagy tüzek körül csoportosult tömegek által élénkített völgyecskének varázsszerű kinézése van.³

A néprajzos irodalom az Orbán Balázs tudósítására alapoz:

Szendrey Zsigmond és Szendrey Ákos így írt a homoródfürdői unitárius búcsúról: „...emlékezzünk meg a protestánsok búcsúiról is, mert ilyenek is vannak. Rendesen valami nevezetes helyi történelmi esemény színhelyén tartott kirándulósó népünnepséget értenek rajta, amilyen pl. a debreceniek nagyerdei vendégeskedése annak emlékére, hogy léányait itt mentették meg a váradi basa janicsárjaitól. Hasonló emlékszóka (?) a homoródvidéki unitárius búcsú: aug. 16-án az újkenyérből vett úrvacsora után (?) zsoldárokat énekelve, faluként a Zsengérc (!) nevű bércce vonulnak, s itt néhány napig